

בא א מיי פכ״צ מהל' שנת הלכה ג סגג לאון סה טושי״ע אר״ח סימן שכו סעיף ד׳:

בב ב מיי״ שם הלכה ד טושי״ע שם סעיף ו׳:

בג ג ד מיי״ ומגם שם טושי״ע אר״ח סימן שזח סעיף ד׳:

בד ה ו מיי״ פכ״צ שם הלכה ה ו טור שו״ע שם סעיף יג וטושי״ע וי״ד סימן קה סעיף ג׳:

בה ז ח ט מיי״ פ״ג מהלכות ק״ש הלכה ד ה טושי״ע אר״ח סימן פה סעיף ג׳:

בו י מיי״ פכ״ח הילכות שנת הלכה ג טושי״ע אר״ח סימן של סעיף ג׳:
בז כ מיי״ פ״ט מהלכות שנת הלכה ג:

בח ל מיי״ פכ״ג מהל' שנת הלכה ה טור

שו״ע אר״ח סימן שלט סעיף ג׳:

הגהות הב״ח (הש״י ד״ה דהא מעשה וכו׳ וזו ידו יהושע בין לזו דלמיר:)

לעני רש״י (טור”א. מנבט.

מוסף רש״י

בחמי טבריה. מעינות רומחין (פטרית מה.׳) מכת מרדות.
לאז מלקות ארבעים הוא, אלא מכת מרדות, מכת ריבוי מדרגתן (יבמות נב.) ריבוי נמוכהה שלא יגדיל הוא, ואין לה קצבה אלא עד שקבל עליו (חזיקי קטא׳).

תום׳ ישינים

א) והכא נלמננו במקום שלח להניח הפך הים יד סולדת ב׳ והא על א״ל מן נמקום שאין היר סולדת דהיינו נמקום שחזן והא לא היה היר סולדת וממא ש לא היה יכול להפסיד איני פעמימה החמירו כגלי ראשון אף אם אין היר סולדת ו וכן החמירו חכמים אפי׳ כגלי שני לקמן (מגב.) גני ספל היה נלמננו:

מוסף תוספות

א. כדאמר לקמן עותן לזכות מים מרובים כדי להפשירם, מוס׳ האל״ש.
ב. [ו]לא דמי להפשיר מים לשתייה שמוחו וכו׳ דברחיצה דוקא אסור.
מוס׳ האל״ש. ג. שהוחמו שרוא בשבת.
מוס׳ האל״ש. ד. בשבת.
מוס׳ האל״ש. ה. (ו)פרש״י ד״ל הטעם שמה יפסכו על גופו ונראה כרוחץ גופו בשבת ולא נהרא כר״י וז״ל דלית לן למגור כולי האי כיון דרחיצה גופה איסורא דרבנן, לכן, יעניב״א.
ו. [ו]נתשרה האלוניטת ממנו.
יעניב״א. ז. דהוי איסורא דאורייתא.
יעניב״א.

מ:

מפני שמפשיר מים שעליו. כזולה שמעמא וצמתניתין גזי מיחם שפינהו משמע ולהפשיר מים לאורך שמיה מותר^א להפשירן לא זהו ביטולן. והכא דאסורין מפרש ריב״א^ב דדומה כרוחץ צמים חמנין^ג ויצא להחם חמנין^ד לרוחץ גופו:

ובלבד שלא יביא קומקומום

כו. ויפירוש כל זמן שהאלוניטת שם שמא יפלו המים על האלוניטת! ואתי לדי סחיטה! אי נמי לא יביא משום רפואה וגזרו לטו

שיקת סממנים טפי מצאלוניטת דלא מיחזי כרפואה כ״כ:

ושמע מינה כלי שני אינו מבשיל. תימה מאי שנא

כלי שני מכלי ראשון דאי יד סולדת אפי׳ כלי שני נמי ואי אין יד סולדת אפילו כלי ראשון נמי אינו מצשל ויש לומר לפי שקלי ראשון מתוך שעמד על האור דופנותיו חמין ומחזיק חומנו זמן מרובה ולכן נתנו בו שיעור דכל זמן א(שהיד סולדת בו אסור אצל כלי שני אף על גז דיד סולדת בו מותר שאין דופנותיו חמין והולך ומתקרר: **ובי** תימא בלשון חז״ל **קאמר ליה**. ואלע״ג לאסור להרבה נימא דאין אסור להרבה אלא בלשון קדש והוא הריהו בלשון מול: פשיטא

יוסף דאמרי תרוייהו להתירא שמן אע״פ שהיד סולדת בו מותר קסבר ת״ק שמן אין בו משום בשול ואתא רבי יהודה למימר שמן יש בו משום בשול והפשירו לא זה הוא בשולו ואתא ר׳ שמעון בן גמליאל למימר שמן יש בו משום בשול והפשירו זהו בשולו וזהו בלשון חז״ל **אע״פ שאין היר סולדת בו אסור קסבר שמן יש בו משום בשול והפשירו זהו בשולו ואתא ר׳ יהודה למימר הפשירו לא זהו בשולו ואתא רשב״ג בינייהו כלאחר יד א״ר יהודה אמר שמואל דאחד שמן ואחד מים יד סולדת בו אסור אין יד סולדת בו מותר והיכי דמי יד סולדת בו אמר רחבא כל שכריוס של תינוק נכוית א״ר יצחק בר אבדימו פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ ובקשתי להניח לו פך של שמן באמבטי וואמר לי טול בכלי שני ותן שמע מינה תלת שמע מינה שמן יש בו משום בשול וש״מ וכלי שני אינו מבשיל וש״מ הפשירו זהו בשולו היכי עביד הכי והאמר רבה בר בר חנה א״ר יוחנן ^אובכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא וכ״ת בלשון חז״ל **א״ל והאמר אב״י דדברים של חול מותר לאומרן בלשון קודש של קודש אסור לאומרן בלשון חול **אפרושי מאיסורא שאני** תדע דאמר ^ברב יהודה אמר שמואל מעשה ^גבתלמידו של ר׳ מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ ובקש להדיח קרקע ואמר לו אין מדיחין לסוך לו קרקע אמר לו אין סכין אלמא אפרושי מאיסורא שאני הכא נמי לאפרושי מאיסורא שאני אמר רבינא שמע מינה המבשיל בחמי טבריא בשבת חייב דהא מעשה דר׳ לאחר גזירה הוה ואמר ליה טול בכלי שני ותן איני ^דוהאמר רב חסדא דהמבשיל בחמי טבריא בשבת פטור מאי חייב נמי דקאמר ^המכת מרדות א״ר זירא אנא חזיתיה לר׳ אבהו דשט באמבטי ולא ידענא אי עקר אי לא עקר פשיטא דלא עקר דתניא ^ולא ישוט אדם בכריכה מלאה מים ואפי׳ עומדת בחצר ^זלא קשיא הא דלית****

כירה פרק שלישי שבת

כי האי סגא. דלמר לעילא(משתחילו עוצרי עצירה התחילו לאסור הזיעה והרי לא נאסרה אלא ע״י הרותחין צחמין מאתמול ואומרים מויעין אנהנו ואין כאן אלא עצירת דצריהם שאסרו את החמין: **נפיש** הצליהו. ומויע: **מפשיה**. מחמם לשון פושרין: **מיחם אדם**. מחמם:

אלוניטים. טיול״א. ונראה לי צגד שמסתפגין צו דככל דוכתא קרי ליה אלוניטת: **על גזי מעיים**. כשהוא חש צמעיו מחממין לו כלי או צגד ומניחו שם ומועיל: **וצגד שלא יביא קומקומום** כו׳. שמא ישפכו עליו ונמצא רוחץ צצבת צחמין: **מפני סכנה**. פעמים שהן רומחין: **לא שיחמו**. לא שניחם שם עד שיחמו: **אלא שפגיזי לייסון**. צמקמתן. שפגיזי שמתחלף כמו וריחו לא נמר (וימיה מה) מתרגמינן ורימיה לא פג: **לא צצילו שיצשל**. שלא תניחו שם כדי צישול שממא היד סולדת צו: **סכה ידה**. אצל להפשירו צפך כדרך שעושה צחול לא ופליג אדרבי יהודה: **לא יפליג אדמר רבי יהודה** להסירא. מאי דאסר רבי יהודה צצמן צישול שרי ת״ק ומיס דוקא נקט ולא שיחמו דיש צהן צישול אצל שמן אע״פ שהיד סולדת דהיינו צישול דר׳ יהודה שרי לת״ק: **סולדת**. נמשכת לאחריה מדלגה שלא תכזה.

וזהו לשון ואסלדה צחילה (איזב ו) ואלדא צרעדה ואמשך מתלונתי מדלגת יוס הדין אם הייתי יודע שמימתי קרובה ולא יחנוול: **שמן יש צו משום צישול**. הלכך לא כדי צינשל אלא כדי שיפטר שרי להפשירו אין זה צישול: **ואסא רבי שמעון למימר להפשירו זהו צישול**. הלכך כדעצדין צחול לא ליעציד אלא כלאחר יד על ידי שינוי: **לאיסורא**. אמרה תנא קמא לשמן דמילא הוא דשרי להפשיר אצל שמן הפשירו זהו צישול: **איכא צינייהו כלאחר יד**. דלתנא קמא אפי׳ ע״י שינוי אסור: **והיכי דמי**. סלוד יש סולד מרמיחה מועטת ויש שאינו סולד: **ננכסתי**. צצבת. ובחמי טבריא הוה שלא נאסרו כדלמר לעילא) המירו להם חמי טבריא: **צאמצטי**. כגון צריכה עשויה צקרקע שהמים נכנסים שם ונאכספין: **ובקשתי להניח שם פך שמן**. להפשיר לסוך הימנו קודם הרחיצה: **טול**. מן המים: **כגלי שני**. שיצטנו מעט דכלי שני אינו מצשל ואח״כ תן הפך לתוך אותו כלי שני. דהך צאמצטי שהחמין נמשכין לה מן המעיין חשיצ לה ככלי ראשון שנרתחו צו שאע״פ שהעצירו מעל האור מצשל כמתן לקמן (ד׳ מגב.) האילפס והקדירה שהעצירן מרותחין לא יתן לתוכן תכלין: **וש״מ הפשירו**. במקום הראוי לציטול: **זהו צישול**. דהא להפשיר צעלמא הוא דקצעי ואסר ליה:

והיכי עביד הכי. להורות הוראה שהוא דצר תורה צצית המרחץ: **להרבה**. בצצרי תורה: **דברים של קדש**. בצצרי תורה: **אסור לאומרן**. צמקוס הטנופת ואפי׳ בלשון חול: **אין מדיחין**. דלמא אחי לאשויי גומות: **דהא מעשה דרבי אחר גזירה הוה**. שגזרו על הזיעה ועל כרחין צחמין טבריא הוא דהוי ורבי יהושע ^א(ה) דלמר לעיל [ע״ה] צימני רבי הוה אלמא צימני רבי כצר נגזרה: **וקאמר ליה טול כגלי שני**. אצל ראשון לא אלמא יש צהן משום צישול: **מרדות**. רדוי. שט. קף: **דשט צאמצטי**. צצבת: **ולא ידענא אי עקר**. רגליו מן הארץ דקסצר כי תנן אין שטיין על פני המים צמשלין פירות(ט) צנהר גדול תנן דליכא למגור שמא יעשה חצית של שייטיין כדלמרירין התם אצל צאמצטי לא: **אי לא עקר**. רגליו: **לא ישוט**. דאע״ג דליכא למיגור אסור: **ואפילו עומדת בחצר**. לא קשיא הא. דאסיר:

דלית

מסורת הש״ס

א) מוספתא שנת פ״ה,
ב) מוספתא שסן,
ג) זכרות כד: (לעיל י.) לקמן ק. וצמי קב: ע״ו מד: קדושין לג.,
ד) לקמן קאל: (ט) ועי״ מוס׳ לקמן קמו: ד״ה דמילא),
ו) פסחים אה.,
ז) יבימות נב.
ח) מצוות מה: מיר כג. נח: מולין קמח: (ח) [ע״ח],
ט) [גיולה קד יל:].

רבינו הנגאל

כי האי תנא התנא ומשרבו עוברי עברה. תנא אמבטאות של כרכין מטייל בהן ואינו חושש. והני מילי דכרכין אבל דכפרין כיון דיושרין נפיש בהליהון. ת״ר מתחמם אדם כנגד המדורה ויוצא ומשתחף בצונן, ובלבד [שלא] ישתחף בצונן ויחמם כנגד המדורה מפני שתפטר המים שעליו. ת״ר מיחם אדם אלוניטת ומניח ע״ג מעיו בשבת, ובלבד ישתחף בצונן ויחמם כנגד המדורה מפני שתפטר המים שעליו. ת״ר מיחם אדם אלוניטת ומניח ע״ג מעיו בשבת, ובלבד ישתחף בצונן ויחמם כנגד המדורה מפני שתפטר המים שלא יביאקומקומוס של חמין ויניחנו על גבי מעיו בשבת. ורבי זה אפילו בחול [אסור] מפני הסכנה שלא יכזה. ת״ר מניח אדם קיתון של מים כנגד המדורה, לא שיחמו אלא כדי שתפוג צינתן. ר׳ יהודה אומר מנחת אשה פך שמן כנגד המדורה לא יחשבשל אלא כדי שתפטר.

ורשב״א אשה סכה ידה שמן כנגד המדורה וסכה לבנה קטן ואינה חוששת. איבעיא להו שמן מה לי בו אמר ת״ק. ואסיקנא אמר רב (יהודה) אמר שמואל אחר שמן ואחר חמין אם נתחכם כשער שהיר סולדת בו אסור אין היר סולדת בו מותר. ושיעורו שהיר סולדת בו, פי׳ (פירוש׳) [בירושלמין שהירד] שולטת בו. יד סולדת היא שולטת, והוא כל שכוויס של תינוק צכוית הימנו. הא מעשה דר׳ שבקשו לו פך של שמן באמבטי ואסר להן טלו בכלי שני ותנו, שמעינן מינה תלת. ש״מ שמן יש בו משום בישול, ולפיכך בכלי ראשון אסור שצמצא מבשל שמן בשבת, וש״מ מדרשי בכלי שני, דכלי שני אינו מבשיל, ש״מ הפשירו לא זהו בישול. אמר רבינא ש״מ המבשל בחמי טבריא הואיל וגזרו רבנן עלייהו חייבין מכת מרדות מדרבנן. ואקשינן דר׳ היאך מורה הוראה במרחץ ואמר טלו בכלי שני, כלומר זהו מותר וזהו אסור, והא״ר יוחנן כל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא. ולא דאקשינן מדברי ר׳ יוחנן לר׳, דר׳ יוחנן לגבי דר׳ תלמיד קטן הוא, (ולא [אלא] הא דר׳ יוחנן דברי הכל קבלה הוא ומשום דשמעיה מר׳ יוחנן הוכיח בעל המעוה. ושניין לאפרושי מאיסורי שרי כמעשה דתלמידו של ר׳ מאיר. תניא לא ישוט אדם בכריכה מליאה מים ואפילו עומדת בחצר.

א) מ״ס יט כאן ולשון הידועלמי הובא ברא״ש.